

Saljiva pošta

Mnogi so v zadregi za razglednice pri saljivi pošti, ki je stalna točka raznih veselje, ker ne vedo, da se dobi 100 listov saljive pošte za 10 D v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Ravno tam se dobi tudi vse druge potrebščine za okrasitev in razsvetlitev veselilnih prostorov. Papir za vse izdelke papirne konfekcije kupujte le v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Obpravna zoper veliko roparsko tolpo v Varaždinu. Te dni se je pričel v Varaždinu proces zoper tam splošno znanega roparskega poglavarja Iva Balažiča in njegovo tolpo. Vseh obtožencev je 35. K obravnavi je pozvanih okoli 100 prič. Ker je sodna dvorana za tak proces premajhna, se vrši obravnavo v mestni telovadnici. Obravnavo, za katero vlada veliko zanimanje, bo trajala 10—12 dni. Predzgodovina je sledeča: Slično kot Jovo Čaruga, je operiral Balažič že dve leti in pol z dobro organizirano tolpo. Imel je številne prijatelje, ki so ga ščitili pred preganjanjem oblasti. Na ta način je lahko nemoteno ropal in plenil, dokler ni padel končno vendarle orožnikom v roke. Vsega skupaj očita obtožnica Balažiču okoli 50 roparskih napadov, umorov in tatvin. Balažič je bil pri zaslišanju zelo miren in priznava zločine. Izpovedal je, da je imel sedem bratov ter da ga je prisililo postopanje njegove matere, da je postal že v mladih letih nepridiprav. Prvo tatvino je izvršil 1. 1919. Ker je bil radi te tatvine obsojen na tri leta ječe ter vsled tega ni mogel več postati pošten človek, je postal »tat po poklicu«. Kradel je vse, kar mu je prišlo pod roko. Plen je delil s svojimi tovariši.

Medvedka v zdravilišču. V zdravilišču Kasindol v Bosni je zavladal v pondeljek velik strah. Ko so bolniki ravno zajtrkovali in šli v paviljone, da bi se solnčili, se je pojavila pri ženskem paviljonu medvedka s štirimi mladiči. Med bolniki je nastala velika preplašenost. Vsi so pustili svoja ležišča in pričeli bežati v sobe. Nekateri so pričeli delati barikade. Medvedka z mladiči pa se je mirno sprehajala po potih, nasutih s peskom, in začudeno gledala preplašene ljudi. Bolniki so skozi okna motrili promenado medvedke. Upravitelj zdravilišča je vedel, da je v sarajevski oblasti prepovedano ubijati medvede in je celo zadevo prijavil okrajnemu glavarju. Ta je ukazal neki orožniški patrulji, da medvedko prežene, kar se je tudi zgodilo. Medvedka z mladiči je bila pregnana proti Jakorini, odkoder je najbrže zbežala radi vojaških manevrov, ki so se tam tiste dni vršili.

Koliko je vredna ena solza? Nemogoče bi bilo, izračunati, koliko je pravzaprav vredna ena solza in ta seveda iz ženskega oka. Vrednost ženske solze nam naj pojasni tale slučaj, ki se je dogodil v dobi svetovne vojne na Francoskem. Zadnja vojna leta so pomagali Francozom tudi Amerikanci z redno vojsko ter dobrovoljci. Na Francosko je prišlo 30.000 ameriških dobrovoljcev. Eden od teh je videl po noči francosko krasotico in se takoj zaročil z njo. Ker pa niso Francozi že od nekdaj prav verjeli Amerikancem, je obiskala koj drugo jutro po tej zaroki zaročenka Amerikanca zlahta presrečne francoske poročenke, in mu povedala, da se strinja popolnoma z zaroko. Ubogi Amerikanec je videl, da je njemu v zakon namenjena francoska krasotica po dnevu čisto drugega obraza nego je bila v noči. Najboljše, si je mislil, da ne bom prisiljen se poročiti, ako pobegnem nazaj v Ameriko, in je to tudi storil.

V Rožno dolino nazaj!

Zagibala se je serafinskega jutra dolina rož, naodela se s svečanostjo, kot se nikoli po Reharjevi primiciji. Zamolil je 4. oktobra najslavesnejše svojo kipečo jutranjo molitev tibi dol, od Stvarnika med Celje in Vojnik z rahlo roko zasajen pa z rožami naravnimi in nravnstvenimi vpletel. Zaživela je tega dne marljiva dolinica življenja neupehanega mravljišča, kjer je solnčnega oktobra še vse na nogah, da se deloma povesele svojega to- in večletnega gradbenega, z uspehi venčanega truda, deloma da še kupiči prehranjevalnico za zimsko delanost. Praznični delopust je bil ta delavnik dobrim Rožnodolincem, ki jim pospravljeno, zdaj bujno setveno ravnico prezevajo v neenakih razdaljah nalahne uspenjave, ponositi holmi, kot bi bili varnostni po-dnevni pregledniki in ponočni stražniki, vsi vabljeni kot so potrebne in mikavne nekatere debelejšje jagode na nizu rožnega venca.

Zazibal se je tega nepozabnega dne rožat svet v božanskomila občutja. Srečen dol, ki ga boža dan na dan, leto za letom mir in zadovoljnost. Ta dol ni razstava človeškega zla. Ni tu dom neukrotljivih strasti, bolne in mrtve vere, strtega upanja, pohojene krščanske ljubezni. Teh domov ne plitvi sosedstva ujedljivost, ne občinska nagajivost. Tu se ne šopiri politična sovražnost, tu ne mesari volivna bojnost. Srečni, trikrat srečni Cerkve in Slovenije stebri, ki vas vodi-jo katoliška načela, vas vse — volilce in izvoljence! Če ne prej, pa na dan vseh dni, na dan splošnega izplačevanja vam bo razodeto, da ste ravnali prav. Takih ovčic pastir bi želel biti i jaz . . .

Zacyetela je letos še enkrat Rožna dolina in vsa razcvetela. Razcvetelo je Smartno v tisti lepi sflori, ki jo je priharila Kraljica venca rožnega zase in za štiri srebrnomašnike; domaćega župnika g. Franca Ozvatič, kojemu se je pridružil Franc Močnik od Sv. Stefana, Martin Petelinšek iz Maribora, Alojzij Zámuda iz Črešnjevca. Cerkveni in izven-cerkveni prireditvi je veljala zadnja roža, srebrnomašnikom na prsi se je pripel zadnji cvet. Izpod slavoloka z napisom »Naj cvetja, solnce nežni kras — kot danes — vedno vodi vas!« je med zelenjem in cvetjem korakala dolga procesija v svetišče, v bajnih odbleskih in bojah dehteče. Bodil Saj je dobrtno nebo tudi petkratpet pomladi na jubilarne livale solnce veselja in miru, sipalo cvetja sreče, solnce in cvetke seveda, pomešane enredkokrat s sencami trpkih prevar in neuspehov, pomešane z pelinom krivice in nepokoja. Pač res: solnce in sence, smeh in jok vsepovsod, v vseh časih.

Zapela je vesela dolina. Pelo je vse, mlado in staro, pelo ves božji dan, v pozno noč. Lepo si pevala »Mala pevka« na

Prevarani Francozi so sedaj preklinjali, uboga zaročenka je jokala. Končno so se odločili vsi, da bodo Amerikanca tožili in so najeli posebnega odvetnika. Ta advokat je naperil tožbo proti pobeglemu Amerikancu in zahteval za jok prevarane Francozinje 1 milijon dolarjev odškodnine. Po tem vzgledu je izprevideti, koliko da je približno vredna solza ene prekanjene devojčice. Zenske solze so torej v gotovih slučajih dražje nego najbolj dragoceni — žlahtni karni.

Žalostna usoda dvojčkov. Pri mnogih divjih narodih smatrajo dvojčke za veliko nesrečo. V Loango ob afriški zahodni obali smatrajo dvojčke kot posebno jezo bogov in da jih vsaj nekoliko pomirijo, jim darujejo poleg rojenih dvojčkov tudi mater. Dvojčke takoj po rojstvu umorijo, mater pa prisilijo, da izvrši samomor. Ako pa se temu upre, jo preženejo v divjino, kjer ni človeškega bitja. V Old Calabar (Južna Nigerija) so dvojčki nekaj groznega in mati sama stremi, da jih čimprej konča. Običaj v onih krajih je, da novorojena bitja polože v vrč ter izpostavimo v gozd divjim zverem. Ravno tako smatrajo Apono-zamorci rojstvo dvojčkov kot predznak nezgode. Ti jih sicer ne umore, pač pa prisilijo mater, da se umakne z njima v samotno kočjo, ter ne sme več priti v stik z drugimi člani družine. Tudi sami skrbijo za to, da se ne podajo v bližino, kjer prebivajo prognanci. Šele po preteku šestih let smejo zopet z materjo vred med svoje, ker šele po tolikem času je »jeza« bogov ponehala. Vazaromo-zamorci pa prodajajo dvojčke, ali pa jih izpostavijo v gozdu. Malalaki pa enega izmed obeh žrtvujejo morskim psom. Ravno obratno pa je ob Zg. Nilu, kjer pozdravijo dvojčke kot posebno srečo in naklonjenost bogov ter imajo pri tem svoje svečane pojedine in godbo. V deželi Fetu obdrže oba novorojenca, ako sta enakega spola, drugače pa enega umore. — Tudi v Ameriki so imeli čudne nazore glede dvojčkov. Guayana Indijanci smatrajo dvojčke kot veliko sramoto in tako nesrečna mati dostikrat enega izmed obeh umori, da se tako odtegne zasramovanju. Pri peruanskih Antis Indijancih je običaj, da zadnje rojenega dvojčka živega pokopljejo. V Novi Holandski (Avstralija) tudi enega izmed dvojčkov žrtvujejo in sicer dečka, ako sta različnega spola. Pri starih Mehikancih je bil običaj, da so takoj po rojstvu enega izmed obeh žrtvovali bogovom, ker so bili mnenja, da bode, ako ostaneta oba pri življenju, eden izmed njiju pomoril starše, kadar doraste.

Ruska vas brez moških. V okolici Nove Ladoge v Rusiji je vas, na katero so postale oblasti posebno pozorne, ker je naseljena vas s samimi ženami, ki so udove. Odrejena posebna komisija je dognala, da so bili vsi moški tega sela pobiti. Voditeljica tega razbojniškega pokreta je kmetica Solija Sarafin, ena najbolj zlobnih žensk na celem svetu. Sarafinova je bila omožena trikrat. Prva dva moža je zastupila, tretjega je sunila v vodo, da je utonil. Ko je spravila s sveta svojega tretjega ter zadnjega moža, je začela nagovarjati svoje sosede, naj se iznebijo svojih mož na razbojniški način. In res, te divjaške ženske so začele prirejati večerne zabave, na katere so vabile svoje možje. Ko so se ruski in alkoholu udani možje upijani, so jih še zvalobe v klet in jih tamkaj enostavno pobile na smrt. To pobijanje lastnih mož se je začelo po vojni. Možje so se vračali z raznih front in hoteli prevzeti nazaj posestva kot gospodarji, a temu so se upre njih zlodijeve žene. Zgoraj omenjena Sarafina je pobila sama 30 mož. Ni je stalo mnogo truda, da je pregovorila druge žene za ta krvavi in nečloveški posel, ker ruske žene trpe mnogo od strani svojih mož, ki jih pretepuvajo. V celem je bilo ubitih v vasi 580 mož. Nečloveške žene so pustile pri življenju svoje sinove in sklenile, da bodo živlele do smrti kot vdove, a so jih sedaj oblasti vtaknile pod ključ.

odru v popoldanski predstavi. Zenica, za mano sedeča, od let in trudov upognjena, mi je med igrokazom pošepetala: »Gospod, jokala bi in pela, pela in jokala cel dan . . .« Odgovor: »Jaz šele!« — Lepo ste peli, pevci, na predvečer pod okni, še lepše na odru, najlepše pa v cerkvi! Le urite se pa vedrite z dostojnim petjem sreča svoja in druga!

Zaigral je šmartinski dol. Vojniške godbe glasbila in svirala so odmevala daleč čez vinograde, oradne, gajeve griče. Še kaj? Zagrmeli so topiči in s svojim dvadnevni gromom poveljevali redko slavnost ter odjekali v veliki dalji sosednih krajin.

Ka sem vse to gledal, vse to poslušal, vse to urno v predale srca shranjeval, zraven pa Previdnost zahvaljeval in prosil, da zjekleni moje nadaljne sklepe in načrte, nisem nič več mislil, da sem že jesenskih krizantem vrtnar, da sem že srebrnolasi romar, potnik skoro ob kraju svojih stez; ampak zasajal sem, da sem še enkrat murepoljski primicijant, še enkrat najšrečnejši človek na svetu. O Bog moj, zazdelo se mi je zdaj tretjokrat v petindvajset letih, da ne čutim nič več kričočega nesoglasja svoje nizke, grešne naravne — v visoki pesmi vzvišenega duhovniškega poklica. Ustvarilo se mi je kopnenje psalmistovo: Kdo mi da peruti, kot so golobje, da odletim daleč, na visoko, in se tam odpodim na veke . . . In na vprašanje, kako bo Rožni dolini popisana današnja stran računске božje knjige, sem si odgovarjal: Brez dvoma — povoljno.

V mesečini nas je sojubilante avtomobil bliskoma ponesel proti Celju. Prehitro smo imeli za seboj blaženi in blažili prag Rožne doline. Ko so iz daljave zasinile celjske luči, je bilo videti, kakor bi se še nočno nebo nam na ljubo predstavilo za kratki čas na zemljo. — Zal, da se pri človeku še tako globoki utisi le prehitro izgublajo. O rožnodolskih to ne velja. Tokrat mi ni misel pobijala misel kakor gostokrat, kadar kje odidem, kadar dobljene utise razvrščam in ocenjujem, a do jasne razsodbe ne pridem. Ne, ob vrnitvi na dom nam je vsem sojubilantom dozorel in iz globin srca privrel samo en pravec: »Spomini na 4. oktobra 1927 mi ne izcvetijo do smrti, in ko bo le mogoče — v Rožno dolino nazaj!«

O tihi dol, kolikokrat in s kako mehkim čuvstvi mislim na te in bom mislil! Blagoslavljam te od daleč. Ogibaj se te elementov groza, ogibaj se te tujih zapeljivcev sovražna noga! Gorje mu, ki bi skrunil tvoje božje, tvoje narodne, tvoje grudne svetinje! Ti pa, tihi rožnati dol, ne odrekaj Kristusu-Kralju njegovih vladarskih pravic, ker v tem korenini in vršiči tvoja prava notranja sreča. Bog živi te!

Sojubilant.

Jama očakov. 40 km južno od Jeruzalema med Bethlehemom in Beršebo stoji svetopisemsko mesto Hebron, znana romarska točka. Tam počivajo v jami Meorath-hamchpce očaki Abraham, Izak in Jakob z ženami, razen Jakobove žene Rahele, katere grob je do Bethlehemski cesti. Nad jamo se dviga Omarova mošeja, veliko muslimansko in židovsko svetišče. Arabci ne pustijo nikogar vanjo. Pred 600 leti so naredili malo odprtino v skali. Romarji vržejo vanjo molitve Abrahamu. Nekeč je dovolil sultan Abdul Hamid amerišskemu milijarderju, da obiše jamo. Amerikanec je prišel v Hebron. A turški vali (glavar) mu je rekel, da ga ne bo nihče spremljal vanjo, ker ima dovoljenje edino za svojo osebo. Razen tega je gosta opozoril, da ga bo zazidal, ker sme v jamo, nikjer pa ni napisano, da sme zopet ven. Amerikanec se je tedaj premislil. Šele sedaj so pričeli Angleži z razkopavanjem dolge vrste jam. Kostni ni-so našli, toda prva votlina je poslikana s freskami, delo nekega puščavnika Teofilakta iz V. stoletja po Kristusu.

Organistovske zadeve.

Odkrita beseda. Tajnik Društva organistov za marib. škofijo dobiva vedno pisma, v katerih organisti vprašujejo za razne nasvete. To je popolnoma v redu in prav. Vidi se, da zaupajo vodstvu društva. Tajnika to veseli in se počuti srečnega, ako more komu ustreči. Ni pa v redu in prav to, da veliko teh, ki iščejo pri tajništvu nasvetov, niso niti člani društva. Je to znamenje velike stanovske nezavednosti. Vsako delo čaka plačila. Tudi taki organisti naj bi se zavedali, da pokažejo svojo hvaležnost društvu s tem, da pristopijo kot člani in članarino v redu plačujejo. Mislimo, da ga pač ni organista, najsi ima še tako slabo plačo, da bi si ne mogel pritrpati teh par dinarčkov na mesec. Društveni odbor ima tudi veliko izdatkov. Brez teh ni nobenega društva. Dohodkov pa nima drugih, kakor članarino. Ako še to malo dobi, potem je odboru delo zelo oteženo. Pozivamo torej vse organiste, da vsak pristopi kot član in članarino redno plačuje. Organistom, kateri niso člani društva, se v naprej sploh ne bo več odgovarjalo. Ob enem se bode izključilo iz društva vse, kateri so članarino že dolgo dolžni. Vsak član se naj zaveda, da nima napram društvu le pravic, ampak tudi dolžnosti. Kdor hoče postati član društva, lahko to prijavi z dopisnico tajniku Francu Klančnik, organistu v Smartnem ob Paki.

Organisti, čitajte! Tajništvo Društva organistov za mariborsko škofijo večkrat dobi od kakega organista vprašanje v kakšni zadevi, o kateri je ravno pred par dnevi bilo priobčeno poročilo v listu »Slovenski Gospodar«. Iz tega izprevidimo, da ne čitajo vsi organisti »Slovenskega Gospodarja«. In ravno v tem je velika napaka. Pozivali smo že vse organiste, naj pazno zasledujejo društvena poročila v »Slovenskem Gospodarju«. Na ta način je veliko lažje obvestiti vse, kakor vsakega posebej. Vsak organist naj torej stalno čita »Slovenskega Gospodarja« in si tozadevne važne številke shrani.

Pokojninsko zavarovanje organistov. Nekateri organisti so vprašali na tajništvo Društva organistov, kako da že čez pol leta ne dobijo od Pokojninskega zavoda položnice za plačevanje mesečnih premij. Vzrok je ta, ker se je vršila predvoda nameščencev-zavarovancev v druge razrede. Po sedajni noveli bosta odpadla I. in II. razred. Pri tem je pa nevarnost, da bo veliko organistov od zavarovanja izključenih, ker imajo napovedane prenizke dohodke. Svoječasno smo že v listih opozarjali organiste, naj napovejo točno vse dohodke, ker je napačna napoved tudi pred oblastjo kaznjiva. Ako se v tem oziru, da je vsled prenizkih dohodkov izključen, godi kateremu članu našega društva krivica, naj se takoj obrne na tajništvo.

Zopet korak naprej!

Jako važno kemično sredstvo se je vpeljalo iz Nemčije, ki je bilo pri nas dosedaj še nepoznano, med tem ko se uporablja v inozemstvu že desetletja z izvrstnim uspehom.

Malenit-Basilit

je neka kemična tvarina, zmlati papirki podobno, 4—5% raztopljeno v vodi, najnovše in najboljše sredstvo za impregniranje vsakovrstnega lesa. Malenit se uporablja, kakor že omenjeno, povsod, kjer je les izpostavljen vlagi in neugodnim vremenskim vplivom in mora zarano strohneti.

V Nemčiji, na Nizozemskem, na Čehoslovaškem, v Avstriji vporablja Malenit z jako dobrim uspehom rudniki, železnice in slična velepodjetja. Neko rudniško podjetje Čehoslovaške poroča, da je z Malenitom napojen les iz let 1914—1915, to je do dne poročila leta 1923, v teku 9 let, še popolnoma zdrav, med tem, ko je bilo treba poprej vsako poldrugo leto ves les v rudniku radi popolne strohnetlosti obnoviti. Prihranek je znašal tekom navedenih devet let 120.000 čk. K temu je še omeniti, da je bil les po devetih letih še popolnoma nepokvarjen in ostane v uporabi še leta in leta.

Postopanje z Malenitom je najpriprostejše in ne zahteva nikakih strojev, strokovnjakov ali sličnega, tako da se lahko posluži tega sredstva vsak priprost človek. Malenit je neškodljiv za človeka, živali in rastline, radi česar se lahko uporablja v vinogradih za trsne kole, vrtno stebre, plotove, duri in okna, zlasti za podnice v vlažnih lokalih, hlevih, kletih in drugod.

Hmeljarji, ki potrebujejo na sto in sto tisoč hmelovk, si bodo prihranili mnogo, če se bodo poslužili Malenita, ker bodo hmelovke dva- do trikrat dalj časa uporabne kot so bile do sedaj. — Isto je pri vinogradnikih. Trsno kolje je treba letno ostri, ker strohni oni del, ki se nahaja v zemlji, leto za letom, vsled česar je kolje v par letih neuporabno.

Sredstvo je bilo preizkušeno v kemičnem laboratoriju v Mariboru in je isto glasom analize št. 780-14 istotako priznано kot gori omenjeno. Za Malenit se zanima že sedaj več velepodjetij in med temi vinarska in sadjarska šola v Mariboru.

Z Malenitom napojen les postane le nekoliko rumen, ne povzroča nikakega neprijetnega duha ali nesnage, kakor dosedanja sredstva ali karbolinej.

Zastopstvo Malenit-Basilit Maribor, Lajtersberg.